

Unga och välfärdsjobben

Intresse, attityder och tankar kring
jobben i kommuner och regioner

Upplysningar om innehållet:

Johanna Öqvist, johanna.oqvist@skr.se

Anna Aspeheim, anna.aspeheim@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2022

ISBN: 978-91-8047-094-0

Foto: Plattform, Scandinav Bildbyrå

Produktion: Advant

Innehåll

- 4 Sammanfattning och slutsatser
- 7 Inledning
- 10 **Kapitel 1. Intresset att jobba i välfärden**
 - 10 Intresset för yrken
 - 14 Ökat intresse för flera vård- och omsorgsyrken sedan 2019
 - 15 Intresset för välfärdens verksamheter
 - 15 Har pandemin påverkat intresset för välfärdens verksamheter?
 - 16 4 av 10 unga kan tänka sig att jobba i kommun eller i region
- 18 **Kapitel 2. Vad unga söker i arbetslivet**
 - 18 Unga vill ha jobb som gör skillnad
 - 20 Unga vill ha hög lön, bra arbetsmiljö och trygghet
 - 24 "Att göra karriär" handlar om att bli riktigt duktig på något
- 26 **Kapitel 3. Bilden av kommuner och regioner**
 - 27 Välfärdsjobben är meningsfulla och trygga enligt de unga
 - 28 Mer information om jobben efterfrågas
 - 29 Så vill unga ha information om jobb i kommuner eller regioner
 - 30 Ungas medskick till kommuner och regioner om hur de kan attrahera fler
- 31 **Kapitel 4. Unga i kommuner och regioner**
 - 31 Kraftig ökning av unga anställda i kommun och regioner
 - 33 Stor ökning av unga män i omsorgsyrken i kommunerna
 - 34 Många unga undersköterskor, vårdbiträden och barnskötare i kommuner
 - 35 Störst antal unga sjuksköterskor, undersköterskor och läkare i regionerna
 - 36 4 av 10 rekryteringar till kommuner och regioner är under 30 år
 - 36 Hur många unga jobbar kvar efter 10 år?
 - 39 Fortsätt samtalen i din organisation

Sammanfattning och slutsatser

Kommuner och regioner har god potential att rekrytera fler unga. Intresset för välfärdsyrkena är stort – omkring hälften av de unga svarar exempelvis att de kan tänka sig att arbeta som lärare, läkare och undersköterska. Bland tjejer är socionom och psykolog mest populära som långsiktiga yrkesval. Sedan 2019 syns också ett växande intresse för flera yrken inom vård och omsorg, inte minst för undersköterska, där andelen intresserade ökat från en tredjedel till nästan hälften av de unga.

Ökat intresse för flera yrken inom vård och omsorg, inte minst för undersköterska.

Under det senaste årtiondet har antalet unga anställda i kommuner och regioner ökat med mer än 50 %. Sannolikt finns flera förklaringar till detta, men en slutsats är att fler unga ser jobben i kommuner och regioner som intressanta. Det är framförallt gruppen unga killar som ökat i kommunerna, och särskilt inom yrken som generellt sett är kvinnodominerade. Ungefär var tredje ung anställd i kommunerna är kille, och antalet killar som arbetar som vårdbiträde och undersköterska har ökat kraftigt sedan med 2011. En stor andel killar i dessa yrken har också utländsk bakgrund. Det är alltså relativt nya grupper som nu gör intåg i olika yrken och som därmed bidrar till en ökad mångfald inom flera av välfärdsjobben.

1 av
3

unga anställda i kommuner är killar.

Att dagens unga är en trygghetssökande generation blir synligt i frågan om vad som är viktigast i valet av arbetsgivare, där trygg anställning kommer på tredjeplats. Att trygghet är något som unga dessutom i stor utsträckning associerar med jobben i kommuner och regioner är positivt. Det är också viktigt för majoriteten av de unga att deras framtida arbetsgivare bidrar till samhällsnytta – även detta är något som många unga förknippar med välfärdsjobben.

Dagens unga söker trygghet i arbetslivet.

Hög lön är det som unga tycker är allra viktigast hos en framtida arbetsgivare. Även om killar rankar detta något högre än tjejer, tycks pengar och ett välbetalt arbete bli allt viktigare för unga – något som också återspeglas i fritextsvaren i denna studie. Samtidigt är det just hög lön som unga i lägst utsträckning associerar med jobben i välfärden. Kommuner och regioner kommer sannolikt att ha svårt att nå unga som primärt är på jakt efter väldigt välbetalda jobb. Att ekonomiska aspekter värderas högre av unga kan dock mycket väl hänga samman med trygghetssökandet, i den bemärkelsen att det kan handla mer om ekonomisk trygghet än behovet av att ha mycket pengar.

Många unga är mer intresserade av att arbeta inom vissa välfärdsyrken endast under en begränsad tid, men det innebär stora möjligheter för arbetsgivarna att visa upp sig och locka fler. Flödesanalyserna från personalstatistiken visar att en stor andel av de unga som anställs – både som månads- och timavlönade – jobbar kvar i kommunen eller regionen tio år senare. När de unga får ange fritt vad de tror skulle kunna locka fler till välfärdsjobben, lyfter däremot många att kommuner och regioner borde bli bättre på att erbjuda vägar in i jobben. Många tycker att fler unga borde få chansen till ett första jobb, även de som inte hunnit skaffa sig så mycket erfarenhet, exempelvis genom feriejobb och praktik.

Många tycker att fler unga borde få chansen till ett första jobb.

De unga i studien lyfter också att de tycker att kommuner och regioner kan bli bättre på att ”visa upp sig”. Det finns en relativt stor osäkerhet kring vad jobben i kommuner och regioner innebär, men ett stort intresse av att få veta mer – 72 % av de unga svarar att de vill ha mer information. Sannolikt har kommuner och regioner mycket att vinna på att bli bättre på nå ut till unga – i skolor, på

7 av **10**

unga vill ha mer information om jobben i kommuner och regioner.

sociala medier och genom studiebesök. Men också genom att våga lyfta sig själva som arbetsgivare som erbjuder trygga anställningsvillkor, meningsfulla jobb och bra utvecklingsmöjligheter.

Det är möjligt att pandemin har bidragit till att fler fått upp ögonen för jobben i välfärden.

Bilden från årets ungdomsstudie liknar på flera sätt den från 2019. Det finns ett förhållandevis stort intresse bland unga för välfärdsjobben. Sett till bransch ligger intresset ganska stabilt sedan föregående mätning. Nedbrutet på yrken syns dock en ökning av intresset för välfärdsjobben överlag – även om detta gäller de flesta yrken som undersökts i denna studie. Resultaten speglas till stor del i den ökning av ansökningar till inte minst vårdutbildningarna som skett under pandemiåren. Det är också möjligt att pandemin bidragit till att fler fått upp ögonen för jobben i välfärden och tagit till sig av budskapet om behovet av fler medarbetare.

Att fler unga nu tycks kunna tänka sig att jobba inom välfärdsyrkena är ett positivt resultat. Det innebär också en chans att få fler att stanna kvar – även de personer som inte hade tänkt sig en långsiktig karriär inom välfärdssektorn. En viktig aspekt är därför att arbetsgivarna fortsätter att arbeta aktivt med att behålla unga medarbetare och uppmuntra dem att utvecklas vidare i yrkena.

Inledning

Behovet av fler medarbetare ökar i takt med den växande efterfrågan på välfärd som sker till följd av en åldrande befolkning. Samtidigt är konkurrensen om kompetensen på arbetsmarknaden stenhård – såväl idag som kommande år. Att kommuner och regioner kan attrahera, rekrytera och behålla medarbetare är därför avgörande för Sveriges välfärd.

Det råder ingen tvekan om att unga är viktiga för välfärdens kompetensförsörjning. 2021 var nästan fyra av tio nyrekryteringar till kommuner och regioner personer under 30 år. 2019 kunde vi konstatera att nästan hälften av de unga kunde tänka sig att jobba som lärare och en tredjedel som undersköterska. Hur ser det ut idag? Har pandemin påverkat hur unga ser på arbetslivet och på jobben i kommuner och regioner? Finns det andra faktorer i samhället som påverkar ungas syn på välfärden?

Det har gått tre år sedan vår senaste ungdomsstudie. Under den tiden har mycket hänt i samhället och omvärlden som påverkat ungas tillvaro. Två år av coronapandemi, ett krig som utbrutit i Europa och ett osäkert ekonomiskt läge har bidragit till att spä på den redan oroliga syn många unga har på framtiden.

I juni 2022 genomförde SKR med hjälp av Ungdomsbarometern en ny undersökning bland unga. Den här rapporten redovisar hur deras intresse för jobben i välfärden ser ut, vad unga värdesätter

Det råder ingen tvekan om att unga är viktiga för välfärdens kompetensförsörjning.

Vår förhoppning är att bidra med kunskap och inspiration i arbetet med kompetensförsörjning.

hos en (framtida) arbetsgivare, hur de ser på jobben i kommuner och regioner samt deras råd till kommuner och regioner för att bli ännu mer attraktiva. Slutligen presenteras ett avsnitt om unga anställda i kommuner och regioner idag – inom vilka yrken de jobbar och hur utvecklingen sett ut över tid.

Vår förhoppning är att den här rapporten ger dig som jobbar med kompetensförsörjningsfrågor i kommun eller region kunskap och inspiration i arbetet med att attrahera, motivera och engagera unga att välja – och stanna kvar i – välfärdsjobben.

Om studien

Studien bygger på resultat från en webbenkät som genomförts av Ungdomsbarometern på uppdrag av SKR.

- › **Antal respondenter:** 1 500 personer.
- › **Målgrupp:** Unga i Sverige, 16-29 år.
- › **Tidsperiod:** 7 juni-4 juli 2022.
- › **Intervjumetod:** Digital enkät via e-post till slumpmässigt rekryterad panel.

Resultaten har vägts baserat på kön och ålder.

Löpande i rapporten finns citat från unga som svar på frågan "Vad skulle du rekommendera kommuner och regioner som vill attrahera unga till sina arbetsplatser?"

Skillnader jämfört med studien 2019

Nytt i årets studie är att det är unga i åldern 16–29 år som ingår. Det innebär ett utökat åldersspann jämfört med 2019 års studie som omfattade unga 16–24 år. Årets studie består således både av unga som är på väg in i arbetslivet och unga vuxna som har hunnit etablera sig på arbetsmarknaden.

Nytt i årets studie är att det är unga i åldern 16–29 år som ingår.

Majoriteten av frågorna i studien är desamma som 2019 års studie. Några frågor har tillkommit och ett par har justerats för att spegla de förändringar i arbetslivet vi sett under pandemin.

Vilka ingår i studien?

51%

Killar

49%

Tjejer

73%

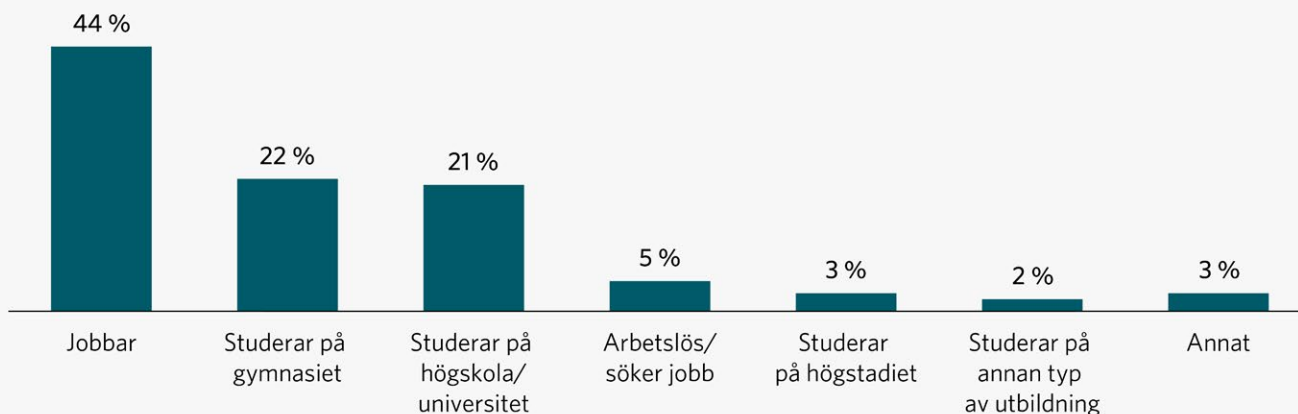
Svensk bakgrund

27%

Utländsk bakgrund*

*Med utländsk bakgrund avses personer som är utrikes födda, samt personer som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Respondenternas sysselsättning:

Intresset att jobba i välfärden

I det här avsnittet redovisar vi hur unga ställer sig till att jobba inom ett urval av yrken som finns i välfärden och andra delar av arbetsmarknaden. Vi visar även intresset för olika verksamheter och slutligen hur unga ser på att jobba i kommun och region.

Intresset för yrken

Det finns ett stort intresse för flera av välfärdsyrkena bland unga. 54 % kan exempelvis tänka sig att arbeta som lärare under en längre eller begränsad tid. Nästan hälften av de unga kan tänka sig att jobba som undersköterska, socionom eller läkare.

Bland yrken som inte kräver eftergymnasial utbildning är det fler som kan tänka sig jobben under en begränsad tid. Vissa skillnader syns i preferenser mellan kön, men såväl personlig assistent som barnskötare ligger bland topp tio för både killar och tjejer. Som långsiktiga yrkesval ligger psykolog och socionom i topp för tjejerna, medan ingenjör och ekonom toppar killarnas lista. Bland killar kan vi bland annat se att nästan 4 av 10 kan tänka sig att jobba som barnskötare eller socionom – både under kort och lång tid. Det är betydligt fler än andelen män i dessa yrken idag, där drygt åtta procent av barnskötarna och 12 procent av socialsekreterarna är män.

47 %

av de unga kan tänka sig att jobba som undersköterska.

54 %

av de unga kan tänka sig att jobba som lärare.

Fler unga som bor i mindre städer och på landsbygden kan tänka sig yrken i välfärden.

Intresset för olika yrken skiljer sig åt även utifrån variabler såsom bostadsort, ålder och bakgrund. Unga med utländsk bakgrund anger ett högre intresse generellt för de flesta yrken som mäts i denna studie – så även för välfärdsyrkena. Exempelvis kan 29 % tänka sig biomedicinsk analytiker som ett långsiktigt karriärval, medan motsvarande siffra bland unga med svensk bakgrund är 19 %.

Fler unga som bor i mindre städer och på landsbygden kan tänka sig yrken som förskollärare, personlig assistent, undersköterska och elevassistent som långsiktigt yrke jämfört med unga i storstäder/storstadsområden. Unga i storstäder eller storstadsområden har istället ett något större intresse för att arbeta som ingenjör eller ekonom.

När det kommer till ålder syns vissa skillnader bland annat i hur unga ställer sig till att arbeta inom yrken under en begränsad tid. Det är till exempel fler i de yngre åldersgrupperna som kan tänka sig att arbeta under en begränsad tid som personlig assistent, undersköterska eller elevassistent jämfört med den äldre åldersgruppen.

4 av 10

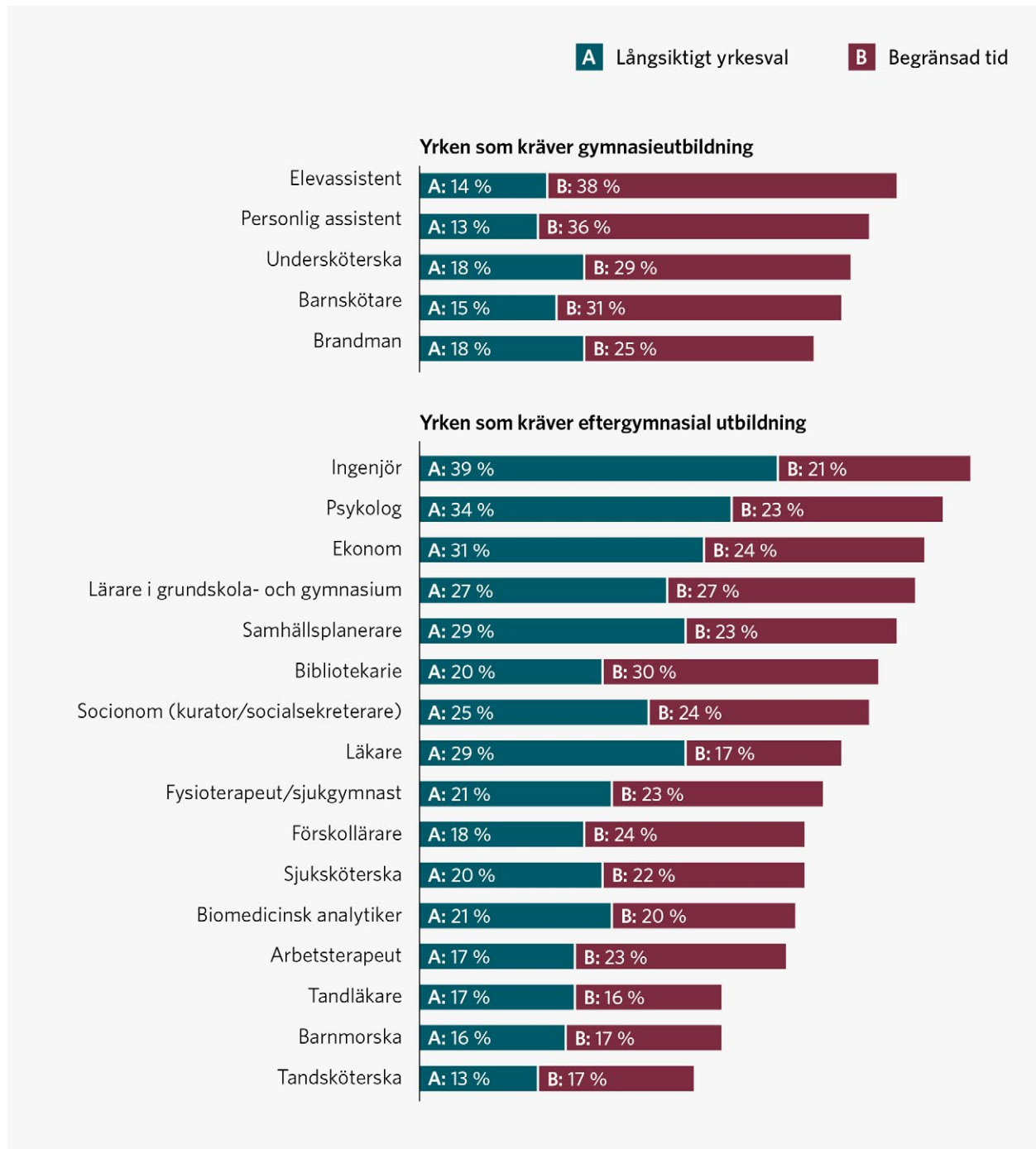
killar kan tänka sig att jobba som barnskötare eller socionom.

Visste du att...

...kunskapen bland unga om yrkena i välfärden varierar. På frågan om intresse för olika yrken svarar exempelvis 14 % respektive 12 % av de unga att de har dålig koll på vad en biomedicinsk analytiker respektive arbetsterapeut gör. Motsvarande siffra för övriga yrken i listan är i genomsnitt mellan 5 och 7 %.

Diagram 1: Hur ställer du dig till att arbeta som följande

Övriga svarsalternativ var "Kan inte tänka mig alls" samt "Vet inte/har för dålig koll på vad yrket innebär".

Tabell 1: Långsiktigt yrkesval - Tjejer topp 10

Plats	Yrke	Procent
1	Psykolog	40 %
2	Socionom	31 %
3	Ingenjör	31 %
4	Läkare	30 %
5	Lärare i grundskola och gymnasium	28 %
6	Samhällsplanerare	28 %
7	Ekonom	26 %
8	Sjuksköterska	23 %
9	Biomedicinsk analytiker	23 %
10	Bibliotekarie	22 %

Tabell 2: Långsiktigt yrkesval - Killar topp 10

Plats	Yrke	Procent
1	Ingenjör	47 %
2	Ekonom	36 %
3	Samhällsplanerare	30 %
4	Läkare	28 %
5	Psykolog	28 %
6	Lärare i grundskola och gymnasium	27 %
7	Fysioterapeut/sjukgymnast	23 %
8	Brandman	22 %
9	Tandläkare	21 %
10	Biomedicinsk analytiker	20 %

Tabell 3: Begränsad tid - Tjejer topp 10

Plats	Yrke	Procent
1	Elevassistent	40 %
2	Personlig assistent	39 %
3	Barnskötare	35 %
4	Undersköterska	33 %
5	Bibliotekarie	31 %
6	Förskollärare	27 %
7	Socionom	25 %
8	Lärare	25 %
9	Sjuksköterska	24 %
10	Psykolog	23 %

Tabell 4: Begränsad tid - Killar topp 10

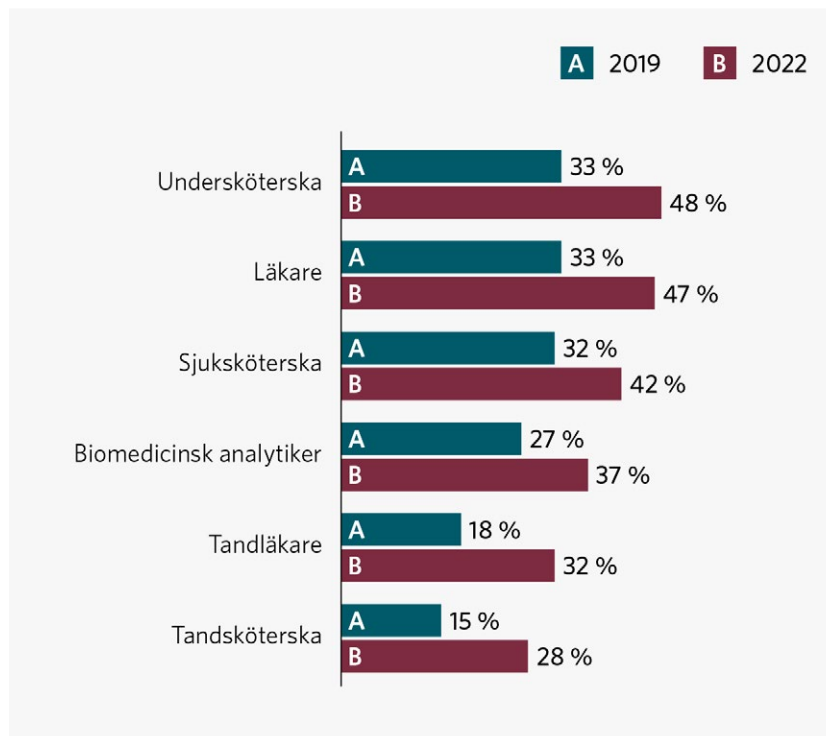
Plats	Yrke	Procent
1	Elevassistent	36 %
2	Personlig assistent	32 %
3	Brandman	31 %
4	Lärare i grundskola- och gymnasium	30 %
5	Bibliotekarie	29 %
6	Ekonom	26 %
7	Samhällsplanerare	26 %
8	Barnskötare	26 %
9	Undersköterska	25 %
10	Ingenjör	24 %

Ökat intresse för flera vård- och omsorgsyren sedan 2019

Även om unga generellt tycks ha en mer positiv inställning till de flesta yrken som mäts i denna studie 2022 jämfört med 2019, finns några tydliga ökningarna i intresse bland yrken inom vård och omsorg.¹ Undersköterska är det yrke som ökat mest i intresse bland unga – från 33 % 2019 till 48 % 2022. För sjuksköterskeyrket syns en uppgång i andelen unga som är intresserade från 32 % till 42 %. Även andelen som kan tänka sig att bli läkare, tandläkare, biomedicinsk analytiker och tandsköterska har ökat. För samtliga av dessa yrken har intresset ökat både vad gäller långsiktigt yrkesval och att jobba i yrket under en begränsad tid. Denna utveckling ligger också i linje med ett ökat söktryck till motsvarande utbildningar på universitet och högskola sedan pandemins början.

Undersköterska är det yrke som ökat mest i intresse – från 33 % 2019 till 48 % 2022.

Diagram 2: Andel unga 16-24 år som kan tänka sig yrkena, 2019 och 2022

”

Många söker jobb när de vet att de kan göra nytta där, t.ex. så började väldigt många studera till biomedicinska analytiker när det var brist på det i början av covid.

– Tjej, 22 år

Andel som kan tänka sig yrkena som långsiktigt yrkesval och under en begränsad tid. Samtliga resultat är statistiskt signifikanta.

Not. 1 Observera att jämförelsen avser unga 16-24 år, eftersom det var den gruppen som ingick i undersökningen 2019.

45 %

av de unga är intresserade av att jobba inom hälso- och sjukvården.

Intresset för välfärdens verksamheter

Intresset bland unga för att jobba i välfärdens olika verksamheter varierar. Drygt 45 % av de unga svarar att de är intresserade av att arbeta inom hälso- och sjukvården eller inom skolan. För äldreomsorgen och förskolan ligger motsvarande andel på 25 % respektive 31 %. Värt att notera är att det således är betydligt fler unga som är intresserade av att jobba som undersköterska (47 %) än inom äldreomsorgen.

Jämfört med resultaten från 2019 syns inga stora förändringar.² En viss uppgång syns i intresse för hälso- och sjukvård och tandvård, samtidigt som intresset för skola minskat något.

Som väntat återspeglar sig tjejers och killars något skilda intressen för olika yrken ovan även i intresse för olika verksamheter. Killar är till exempel mer intresserade av data/IT och ekonomi, medan tjejer har ett signifikant större intresse för att jobba inom socialtjänst, förskola och hälso- och sjukvård än killar.

Har pandemin påverkat intresset för välfärdens verksamheter?

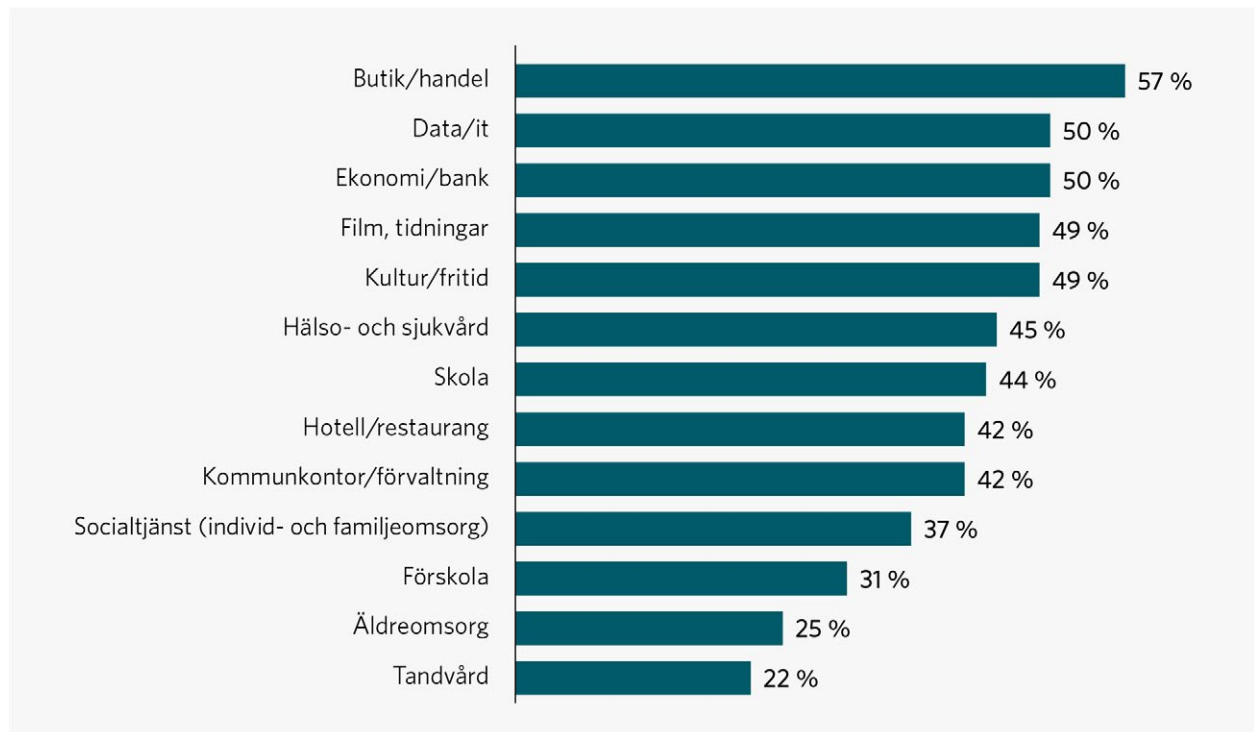
4 av 10

unga svarar att deras inställning till att jobba inom äldreomsorg har påverkats av pandemin.

Hälso- och sjukvården, äldreomsorgen och skolan är tre områden som fått stort medialt fokus under pandemin. I årets studie ställde vi därför frågan om pandemin har påverkat ungas intresse för att jobba inom dessa verksamheter. Det vanligaste svaret som de unga anger är att deras inställning inte påverkats av pandemin. Ungefär fyra av tio unga svarar att deras inställning till att jobba inom äldreomsorg och hälso- och sjukvård har påverkats – varav hälften blivit mer intresserade och den andra hälften blivit mindre intresserad. När det gäller förskola och skola är det något färre som ändrat inställning som en följd av pandemin – även här har förändringen dock skett åt båda hållen.

Not. 2 Observera att jämförelsen avser unga 16–24 år, eftersom det var den gruppen som ingick i undersökningen 2019.

Diagram 3: Andel unga som kan tänka sig arbeta inom:

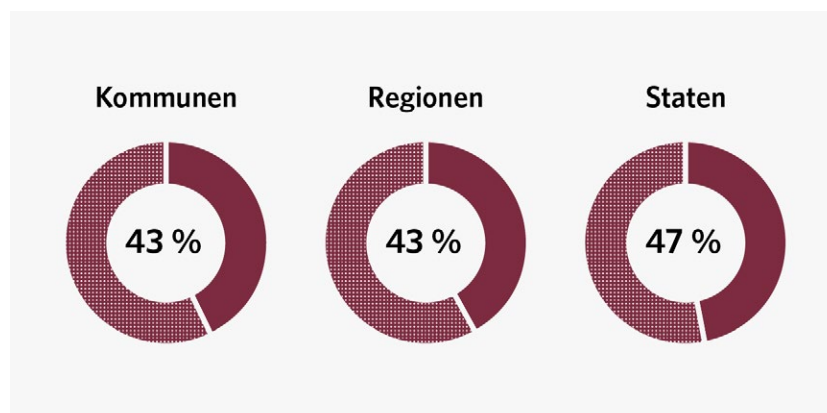

Fråga: Hur ställer du dig spontant till att jobba inom följande områden/branscher?
Övriga svarsalternativ var "Kan inte tänka mig att arbeta inom" och "Osäker/vet inte".

4 av 10 unga kan tänka sig att jobba i kommun eller i region

På frågan om intresset för att jobba inom olika sektorer av arbetsmarknaden svarar 43 % av de unga att de är intresserade av att arbeta inom kommun respektive region. Det är något fler som kan tänka sig jobba inom staten. Att arbeta inom ett privat företag är dock klart mest intressant – 69 % säger att de kan tänka sig det.

Diagram 4: Andel unga som är intresserade av att arbeta inom:

Fråga: Hur intresserad är du av att.. Andel som svarar som svarat 5, 6 eller "7 - mycket intresserad" på en sjugradig skala.

På samma sätt som vi kan konstatera att intresset för vissa yrken inte speglas i intresse för motsvarande verksamhet ovan, syns en liknande trend vad gäller intresse för att jobba i kommun/region. Det är exempelvis 54 % av de unga som svarat att de kan tänka sig läraryrket, men så många kan inte tänka sig att jobba i en kommun. Det kan antingen bero på att man inte automatiskt kopplar samman sektor med yrke, alternativt att fler föredrar att arbeta i en privat driven verksamhet.

Förklara olika typer av arbeten man kan ha. Det unga tänker på är att ta hand om gamlingar. Hade man vetat om alternativa jobb också, t.ex. om man kan jobba som programmerare hade det nog varit mer intressant.

- Tjej, 22 år

Visste du att...

- › Andelen som kan tänka sig att jobba inom kommun och region ökar med ålder - ungefär hälften av de unga i åldern 26-29 är intresserade, medan motsvarande siffra i gruppen 16-20 år är 31 %.
- › Killar 16-24 år har blivit något mer intresserade att jobba inom region och kommun jämfört med 2019, medan tjejer blivit något mindre intresserade.

Vad unga söker i arbetslivet

Föregående avsnitt visar att det finns ett intresse för välfärdsjobben bland unga. Vad är det då som gör en arbetsgivare eller ett jobb attraktivt för unga?

Unga vill ha jobb som gör skillnad

65 % av de unga tycker det är viktigt att få hjälpa andra genom sitt arbete. Nästan lika många unga vill att arbetsgivaren bidrar till att skapa samhällsnytta, samtidigt som mer än varannan ung vill få arbeta med människor.

Diagram 5: Hur viktigt är det för dig att:

Ovan redovisas andel som svarar 4 och "5 - mycket viktigt" på en femgradig skala.

7 av 10

tjejer tycker det är viktigt att få hjälpa andra genom sitt arbete.

6 av 10

killar tycker det är viktigt att få hjälpa andra genom sitt arbete.

”

Var ärliga med hur svårt det kommer vara men poängtera att de (unga) gör jobbet för ett bra syfte och för att hjälpa andra.

- Tjej, 16 år

Dagens unga beskrivs ofta som trygghets-sökande och samhälls-intresserade.

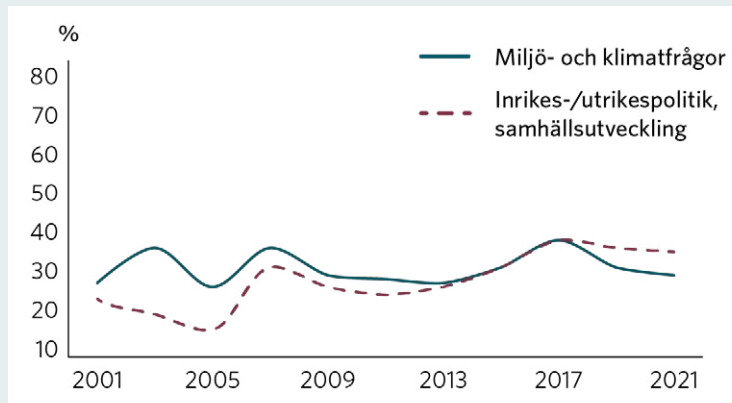
Precis som i studien 2019 värderar tjejer samtliga dessa påståenden något högre än killar, även om majoriteten av killarna instämmer i att både samhällsnytta och hjälpa andra är mycket viktigt i arbetslivet. De yngsta i studien, 16–19 år värderar påståendena något lägre än övriga unga.

Har pandemin påverkat ungas intresse för att jobba med människor eller ha samhällsnyttiga jobb? Jämfört med resultaten från 2019 för 16–24-åringar går det inte att utläsa några stora förflyttningar i ungas värderingar av dessa aspekter. En viss nedgång syns i frågan om att få arbeta med människor, medan samhällsnytta är ungefär lika viktigt nu som då.

En samhällsintresserad generation

De unga som undersöks i denna studie tillhör till största delen det som kallas Generation Z. Att beskriva en ungdomsgeneration bör göras med viss ödmjukhet, men ofta framhålls att denna generation söker efter trygghet, är samhällsintresserad, vill påverka och få bekräftelse. Att unga vill ha jobb som bidrar till att skapa samhällsnytta är därför något som rimmar ganska väl med beskrivningen av dem som medvetna och samhällsintresserade. Ett exempel på detta är den höga andelen unga som är intresserade av politik och samhällsfrågor. Även om det syns en viss minskning i intresset sedan 2017, är nuvarande nivåer höga ur ett historiskt perspektiv.

Diagram 6: Intresse för miljö-, klimat- och samhällsfrågor

Källa: Ungdomsbarometern (2022).

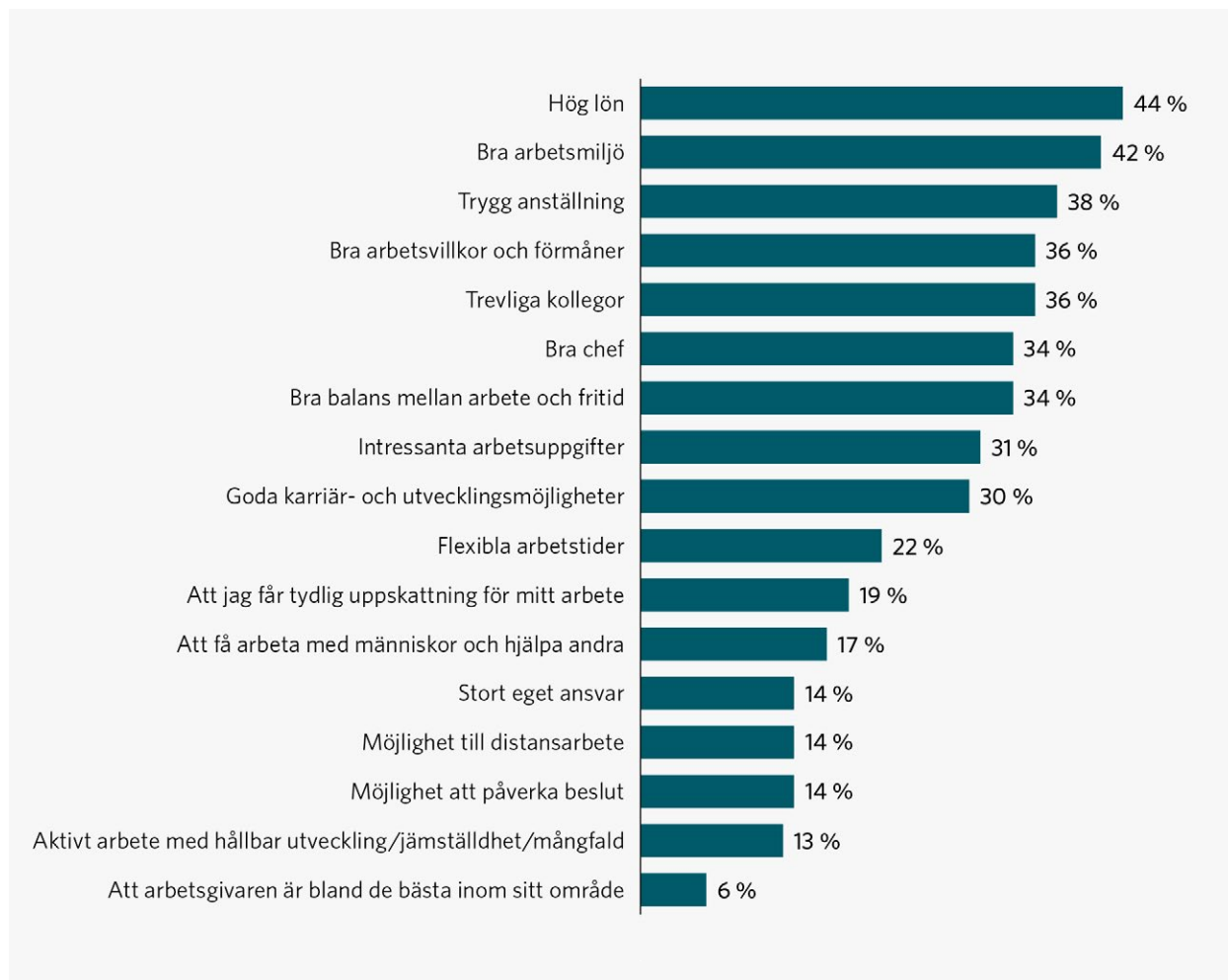
Unga vill ha hög lön, bra arbetsmiljö och trygghet

När unga får frågan om vad som är viktigast i valet av arbetsgivare hamnar hög lön, bra arbetsmiljö och trygg anställning i toppen. Därefter följer bra arbetsvillkor och förmåner och något mer sociala aspekter som att ha trevliga kollegor och en bra chef.

Trygg anställning

- tredje viktigaste i valet av arbetsgivare bland unga.

Diagram 7: Vad av följande är viktigast för dig i valet av arbetsgivare?

Max fem alternativ kan anges.

Bra lön och flexibilitet, unga vill inte vara låsta.

- Tjej, 23 år

Visste du att...

- › Unga i storstäder eller storstadsnära kommuner tycker det är mer viktigt än övriga med en hög lön och en bra balans mellan arbete och fritid.
- › Balans mellan arbete och fritid, flexibla arbetstider, möjlighet att distansarbete är mindre viktigt bland de yngsta (16-19 år) än övriga.

Att lön toppar listan är förmodligen ett resultat av att ekonomi är allt mer viktigt för unga.

Att lön toppar listan är förmodligen delvis ett resultat av att ekonomi ser ut att vara allt mer viktigt för unga, inte minst bland killar.³ Det är också en trend som blir synlig i vår studie när frågan bryts ner på kön. Hög lön ligger överst på killarnas topplista över vad som är viktigast hos en arbetsgivare, medan det ligger på femte plats på tjejernas lista. Tjejerna värderar istället bra arbetsmiljö, trygg anställning, arbetsvillkor och trevliga kollegor högre än killarna, även om dessa aspekter också är viktiga för killar.

Att lön har blivit allt viktigare för unga visar sig också om vi jämför svaren på frågan om vad som är viktigast i valet av arbetsgivare från studien 2019.⁴ Hög lön klättrar högre upp på listan 2022 jämfört med hur det såg ut 2019. Det svarsalternativet har istället bytt plats med ”intressanta arbetsuppgifter” som 2022 får lägre prioritet jämfört med 2019.

Jag uppskattar främst att det känns tryggt, så tryck på det.

- Tjej, 29 år

Not. 3 Ungdomsbarometern (2022).

Not. 4 Omfattar unga 16-24 år, observera att svarsalternativen var annorlunda 2019.

Tabell 5: Viktigaste i valet av arbetsgivare - Tjejer topp 10

Plats	Yrke	Procent
1	Bra arbetsmiljö	44 %
2	Trygg anställning	43 %
3	Bra arbetsvillkor och förmåner	42 %
4	Trevliga kollegor	41 %
5	Hög lön	40 %
6	Bra chef	37 %
7	Bra balans mellan arbete och fritid	34 %
8	Intressanta arbetsuppgifter	31 %
9	Goda karriär- och utvecklingsmöjligheter	29 %
10	Flexibla arbetstider	21 %

Bra arbetsmiljö är det viktigaste för tjejer i valet av arbetsgivare.

Tabell 6: Viktigaste i valet av arbetsgivare - Killar topp 10

Plats	Yrke	Procent
1	Hög lön	47 %
2	Bra arbetsmiljö	41 %
3	Bra balans mellan arbete och fritid	34 %
4	Trygg anställning	33 %
5	Bra chef	32 %
6	Trevliga kollegor	32 %
7	Bra arbetsvillkor och förmåner	31 %
8	Intressanta arbetsuppgifter	31 %
9	Goda karriär- och utvecklingsmöjligheter	31 %
10	Flexibla arbetstider	23 %

Hög lön är det viktigaste för killar i valet av arbetsgivare.

Trygghet i arbetslivet handlar förmodligen också om arbetsmiljö och kultur.

Trygghetssökande generation

Både tjejer och killar lyfter fram trygg anställning som det viktigaste i valet av arbetsgivare. "Trygghetssökande" är ju ett av de adjektiv som ofta används för att beskriva dagens ungdomsgeneration. Det tar sig uttryck på flera olika sätt - allt från ändrade fritidsintressen till ett ökat intresse för både kollektivavtal och tjänstepension.⁵ I en studie från Sobona bland unga svarar 85 % att det är mycket viktigt "att känna mig trygg" när frågan ställs om vad som känns viktigast kopplat till yrkeslivet.⁶ Vad som ligger i begreppet "trygg" när det kommer till arbetslivet handlar förmodligen både om formell trygghet - som att ha en tillsvidareanställning - men också om arbetsmiljö och kultur, enligt Sobonas studie. Till exempel förknippar nästan 6 av 10 unga trygghet i arbetslivet med att det är tillåtet att misslyckas.

Att lön och ekonomi värderas högre bland unga idag är förmodligen också ett uttryck för deras trygghetssökande.

Not. 5 Ungdomsbarometern (2022): Unga och medarbetaravtal.

Not. 6 Sobona (2022): Det bästa av två världar.

Drömarbetsgivaren enligt de unga själva:

Utvecklande Hjälpsam Ärlig
Pålitlig Smart Lyssnar Intressant Öppen
Stöttande Lön Snäll Rättvis Roligt
Rolig Trevlig Förstående Respektfull
Lyhörd Kul Flexibel Omtänksam
Tydlig Trygg Pengar Generös

När unga får frågan om hur deras drömarbetsgivare ska vara är det ord som snäll, förstående, flexibel, rättvis och trevlig som är mest framträdande. Ordmolnet ger förmodligen en del ledtrådar kring vad unga tycker är viktiga egenskaper och beteende hos en chef. Det ligger även i linje med det som framkommit i studien om ungas behov av att känna sig trygga på sina arbetsplatser.

"Att göra karriär" handlar om att bli riktigt duktig på något

Ungefär en tredjedel av de unga svarar att goda karriär- och utvecklingsmöjligheter är viktigast i arbetsgivarvalet. När unga får frågan om vad karriär betyder för dem svarar 65 % att det handlar om att bli riktigt duktig på något – och ännu högre är andelen bland tjejer. Karriär innebär för majoriteten av de unga också att avancera och få mer ansvar.

Ungefär 1 av 3 killar förknippar karriär med att bli chef, vilket är betydligt högre jämfört med tjejerna där endast 17 % svarar detta. Att bli chef är också något som är mindre förknippat med begreppet karriär i gruppen 26–29 år.

Att ekonomiska aspekter blivit allt viktigare syns även i karriärfrågan vid en jämförelse med resultaten bland 16–24-åringar från 2019. Då instämde 29 % i påståendet om att karriär handlar om att få snabb löneutveckling, jämfört med 38 % 2022.

//

Visa att ni bryr er om dem (unga), släng inte bara in dem vart-somhelst och förvänta er det bästa. Hjälp dem förstå och lär dem genom och visa. Var förstående!

- Tjej, 19 år

//

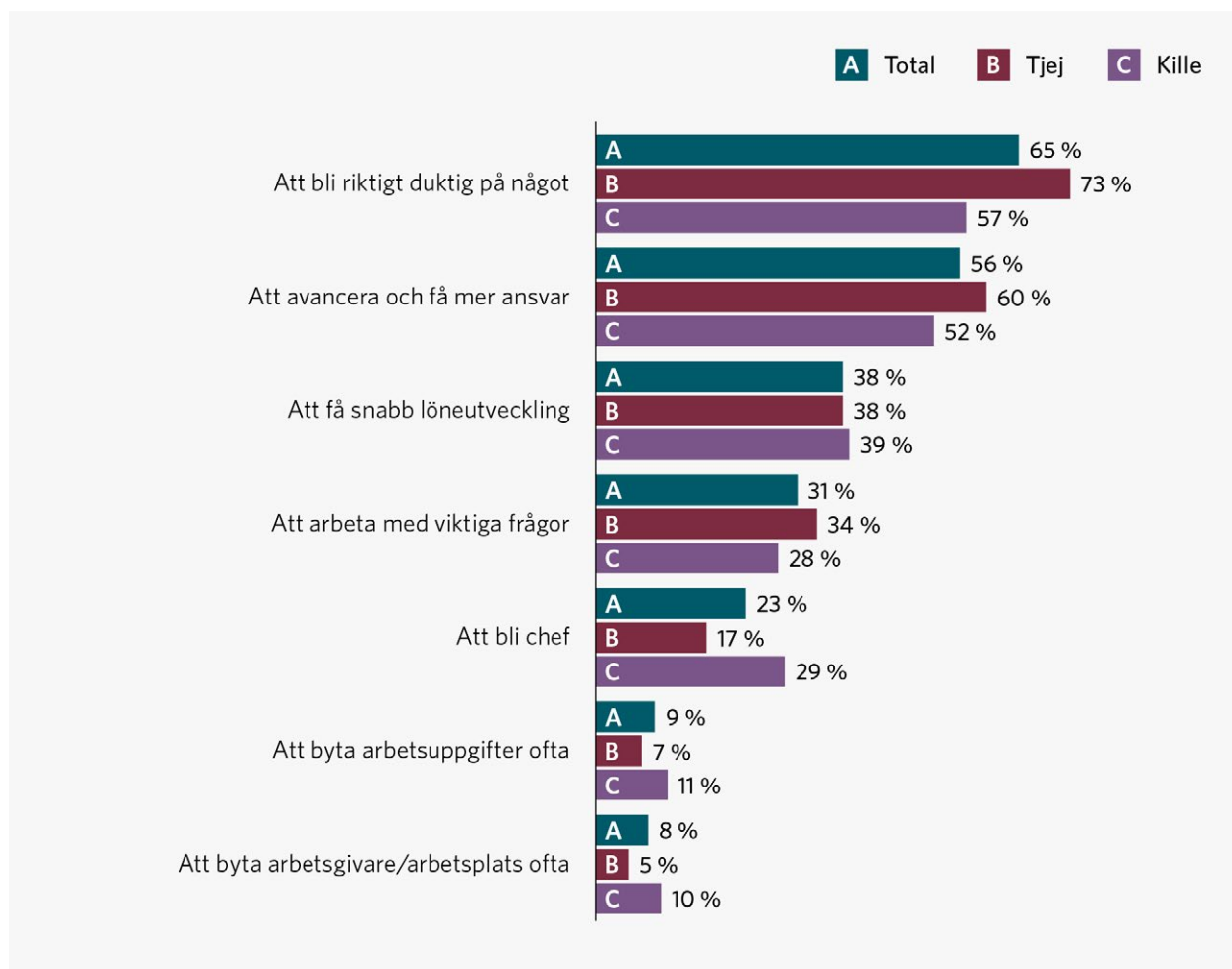
Visa på bredden av arbetsuppgifter och möjligheter att variera sig inom samma tjänst.

- Kille, 26 år

65%

av de unga förknippar karriär med att bli riktigt duktig på något.

Diagram 8: Vad betyder att 'göra karriär' för dig?

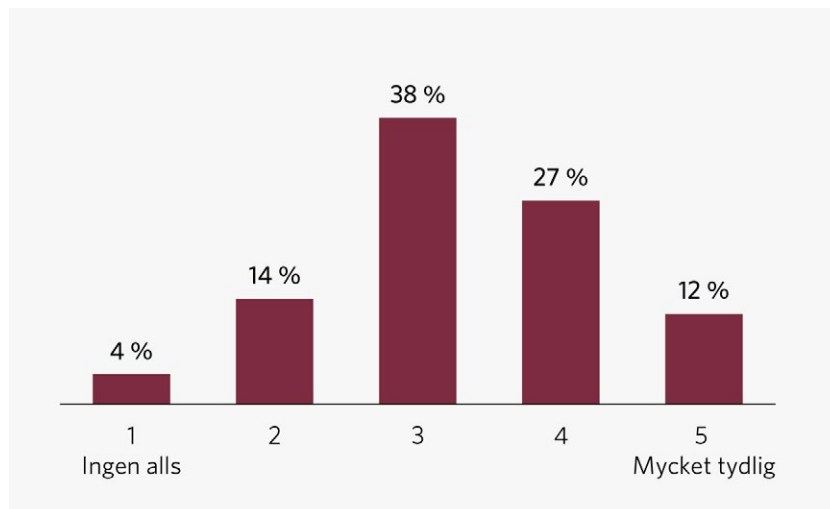
Flera svarsalternativ möjliga. Övriga svarsalternativ var "Vet ej" och "Annat".

Bilden av kommuner och regioner

När unga får frågan om vilken bild de har av jobben i kommuner och regioner är det vanligaste svaret att bilden varken är tydlig och otydlig. Drygt 4 av 10 unga svarar att de har en tydlig bild – vilket är ungefär lika många som anger att de är intresserade av jobben i kommuner och regioner, som vi nämnt tidigare. Bilden av jobben verkar dock klarna med åldern – 47 % av de unga 26–29 år har en tydlig bild medan det bland 16–19 år endast är 32 %.

Bilden av vad jobben innebär blir tydligare med ålder.

Diagram 9: Hur tydlig bild har du av jobben i kommuner/regioner?

Övriga svarsalternativ var "Osäker/vet ej".

4 av 10

unga svarar att de har en tydlig bild av jobben i kommuner och regioner.

6 av 10

unga tycker att jobben i kommuner och regioner är viktiga och meningsfulla.

”

Unga vill känna att de gör skillnad - fokusera på det.

- Tjej, 20 år

57%

Så många unga förknippar i stor utsträckning välfärdsjobben med trygga anställningsvillkor.

Välfärdsjobben är meningsfulla och trygga enligt de unga

Unga förknippar framförallt jobben i kommuner och regioner med att de är viktiga/meningsfulla och att de har trygga anställningsvillkor – vilket nästan 6 av 10 svarar. Nästan hälften associerar också till att kunna jobba i hela landet och att det är lätt att få jobb. Dessa aspekter matchar väl med ungas preferenser om att arbetsgivaren erbjuder trygghet och deras önskan om att ha jobb som gör skillnad för människor och samhället.

Det som i lägst utsträckning förknippas med jobben i kommun och region är bra karriärmöjligheter och hög lön. Ungefär 40 % förknippar jobben med bra arbetsmiljö. I de öppna svaren framkommer att många unga har bilden av att arbetsmiljön är en utmaning.

Diagram 10: Förknippar du följande med att jobba inom kommun/region?

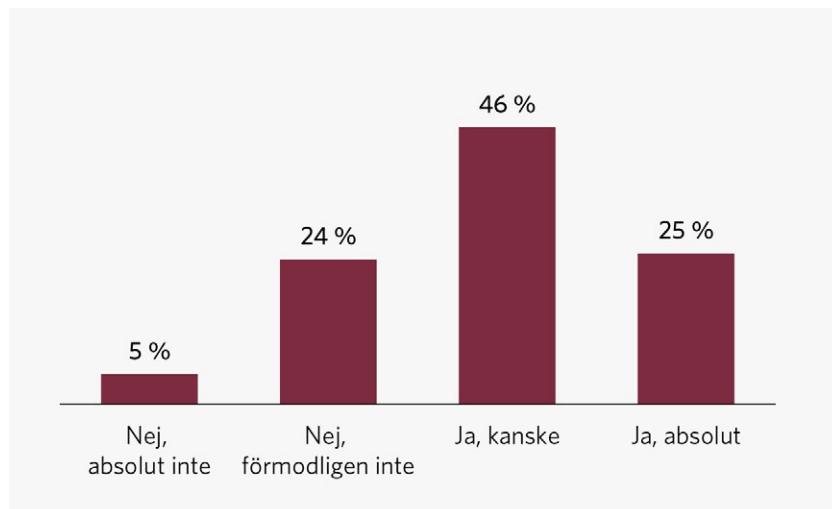

Ovan redovisas andel som svarar 4 och "5 - Mycket" på en femgradig skala.

Mer information om jobben efterfrågas

Trots att långt ifrån alla unga har en tydlig uppfattning om vad jobben i kommuner och region innebär, är det betydligt fler som vill ha mer information om jobben.

Diagram 11: Skulle du vilja ha mer information om vad det innebär att arbeta i en kommun eller region?

Visste du att intresset för mer information är högre bland:

- › Unga med utländsk bakgrund jämfört med unga med svensk bakgrund: 84 % respektive 67 %.
- › Unga i storstäder/storstadsnära kommuner jämfört med övriga: 77 % respektive 69 %.

Mer information i exempelvis brevlådan eller sociala media om vilka jobb möjligheter det finns, har från min kommun inte fått någon typ av sådan information.

- Kille, 19 år

Visa hur det är på arbetsplatsen, få bort gamla stämpeln om 'kommuntanter'.

- Tjej, 29 år

Ut och möt unga!
Informera tidigt, visa
på att det finns fler
jobb än de vanligaste.

- Tjej, 20 år

Gör det tydligt inom
vilka branscher som
det finns många
tillgängliga jobb.

- Kille, 21 år

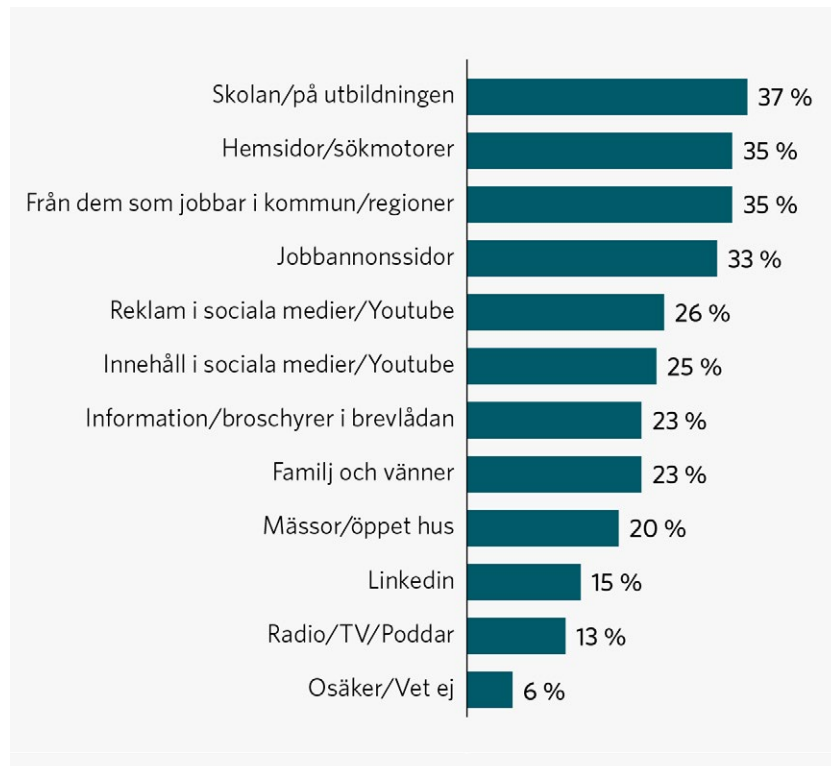

Möt unga och föreläs,
visa gärna praktiska ex-
empel på hur det är att
arbeta vilket antagligen
kommer attrahera fler
unga till att vilja arbeta
inom kommuner och
regioner.

- Kille, 17 år

Så vill unga ha information om jobb i kommuner eller regioner

Diagram 12: Om du skulle få information om jobb i kommuner eller regioner, hur skulle du helst vilja ha den?

Fler svarsalternativ möjliga.

Ungas medskick till kommuner och regioner om hur de kan attrahera fler

//

Ha många platser för deltidshelgjobb så att det är lätt att jobba bredvid studier. Sen om det är goda villkor kommer många stanna längre.

- Kille, 20 år

//

Kom ut till skolor och visa er. Så elever får höra berättelser ur verkliga livet av dem som faktiskt upplevt det. Inte från chefer utan de anställda.

- Tjej, 21 år

//

Gör det enklare att få jobb/inrätta fler instegspositioner. Min erfarenhet är att det är väldigt svårt att få jobb pga kravet att rekrytera den som har mest erfarenhet, dvs oftast inte unga.

- Tjej, 24 år

//

Fokusera på personlig utveckling och möjlighet att ta mer ansvar och få högre lön. Fokus på att utveckla processer och arbetssätt snarare än att ständigt prioritera stabilitet och förutsägbarhet.

- Kille, 25 år

//

Tryck på att det är en väldigt trygg anställning och vad som är bra med att ha det istället för att avancera uppåt eller starta eget. Kanske satsa på att premiera folk som stannar kvar. Förklara att det behövs för att samhället ska bli som vi vill.

- Tjej, 23 år

//

Visa hur det är att jobba från insidan. Exempelvis via sociala medier. Det kan vara allt från "häng med en dag på akuten" till frågestunder. Folk vill ha information och veta mer och då främst från folk som kanske jobbar med det!

- Tjej, 19 år

Unga i kommuner och regioner

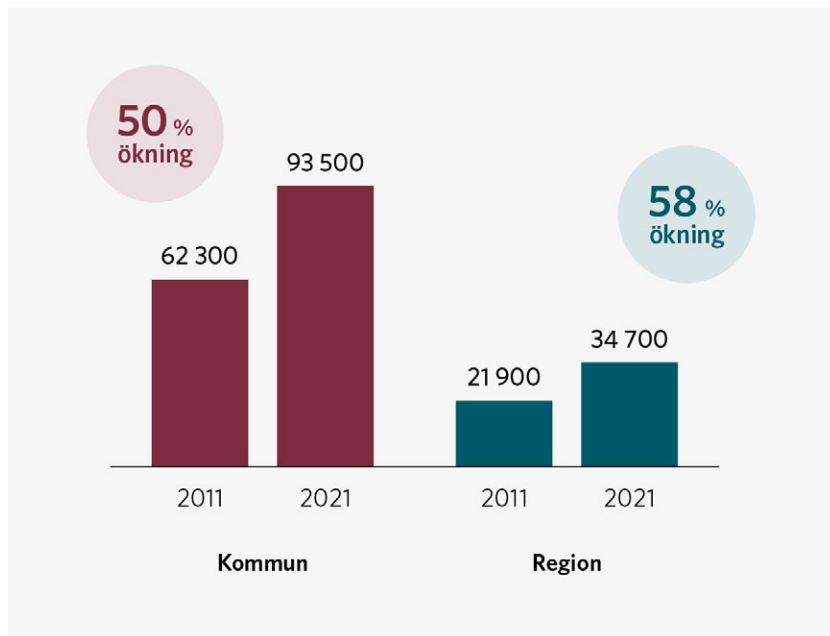
Redan idag jobbar många unga i kommuner och regioner. Inom vilka yrken jobbar de och har kommuner och regioner lyckats attrahera fler unga till jobben?

Kraftig ökning av unga anställda i kommun och regioner

2021 fanns omkring 93 500 månadsavlönade unga under 30 år i kommuner och omkring 34 700 i regioner. Det motsvarar ungefär 12 % av samtliga månadsavlönade i kommuner respektive regioner. Unga månadsavlönade i kommuner och regioner har ökat både i antal och andel under senaste årtiondet. 2011 utgjorde unga månadsavlönade ungefär 9 % av samtliga månadsavlönade i både kommun och i region. I antal motsvarar det en ökning med drygt 50 % i kommuner och 58 % i regioner 2011–2021. Det är en betydligt högre utveckling jämfört med samtliga månadsavlönade i kommuner och regioner som ökat med omkring 13 % respektive 14 % under samma period.

Antalet unga anställda i kommuner och regioner har ökat med 50 % sedan 2011.

Diagram 13: Antal anställda under 30 år i kommun och region 2011 och 2021, månadsavlönade

Källa: SKR personalstatistik 2021.

2021 var omkring 47 600 unga timavlönade i kommuner och omkring 7 200 i regioner. I kommunerna utgör unga timavlönade 45 % av samtliga timavlönade respektive 27 % i regionerna 2021. I både kommuner och regioner har andelen unga timavlönade av samtliga timavlönade minskat jämfört med 2011.

I både kommuner och regioner har andelen unga timavlönade av samtliga timavlönade minskat jämfört med 2011.

Stora skillnader runt om i landet

Andelen unga av samtliga månadsavlönade varierar mellan landets kommuner - från 6 % till 19 %. Andel timavlönade varierar mellan 23 % till 63 %.

Kraftig ökning av unga män bland vårdbiträden och undersköterskor.

Stor ökning av unga män i omsorgsyrken i kommunerna

Andelen unga månadsavlönade män i kommuner har ökat under senaste decenniet – från 21 % 2011 till 29 % 2021. I antal innebär det mer än en fördubbling under perioden. Bland samtliga månadsavlönade i kommunen utgör män 23 %.

De unga männen har framförallt ökat i yrken som är kraftigt kvinnodominerade i kommunen. Bland unga månadsavlönade var exempelvis andelen män som arbetar som vårdbiträden 40 % och 22 % bland undersköterskor 2021. Tio år tidigare utgjorde männen bland unga månadsavlönade i samma yrken 14 % respektive 7 %. I båda dessa yrken är andelen män betydligt högre bland unga anställda jämfört med samtliga anställda.

Andelen män bland unga anställda har också ökat mycket över tid bland personliga assistenter och lärare i fritidshem.

1 av 3

unga anställda i kommuner är killar.

Unga med utländsk bakgrund

Andelen unga månadsavlönade med utländsk bakgrund⁷ har ökat från 14 % 2011 till 24 % 2020 i kommun. Bland samtliga månadsavlönade i kommun är andelen 22 %.⁸

Undersköterskor och vårdbiträden är de yrkesgrupper där andelen med utländsk bakgrund är högst bland unga – omkring 41 % bland vårdbiträden och 29 % bland undersköterskor 2020. Av dessa är majoriteten män.

Not. 7 Med utländsk bakgrund avses personer som är utrikes födda, samt personer som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Not. 8 Andelen personer med utländsk bakgrund i Sverige är 26 %.
Källa: SCB.

Många unga undersköterskor, vårdbiträden och barnskötare i kommuner

Nästan hälften av de unga månadsavlönade i kommuner jobbar som undersköterskor, vårdbiträden eller barnskötare. I flera av yrkesgrupperna utgör unga under 30 år en stor andel av samtliga anställda – bland vårdbiträden är 33 % under 30 år, elevassistenter 28 % och fritidsledare 21 %. Andelen unga är också hög bland några högskoleyrken såsom socialsekreterare och lärare i fritidshem.

I flera av yrkesgrupperna utgör unga under 30 år en stor andel av samtliga anställda.

Vårdbiträden är en yrkesgrupp där andelen unga månadsavlönade av samtliga har ökat kraftigt över tid – från att utgöra 14 % 2011 till 33 % 2021. Det hänger troligtvis samman med ökade krav för att kunna arbeta som undersköterska vilket gör att fler istället anställts som vårdbiträde. Andelen unga månadsavlönade har även ökat bland lärare i fritidshem och elevassistenter jämfört med 2011 (+10 procentenheter).

Tabell 7: Personalgrupper i kommuner med störst antal anställda under 30 år samt andel unga av samtliga, månadsavlönade, 2021

Plats	Yrke	Antal	Andel av samtliga
1	Undersköterskor, skötare	12 700	12 %
2	Vårdbiträden	11 400	33 %
3	Barnskötare	11 000	20 %
4	Grundskollärare	7 800	10 %
5	Stödassistenter, stödpedagoger m.fl.	7 500	13 %
6	Förskollärare	6 300	12 %
7	Elevassistenter	6 000	28 %
8	Socialsekreterare	5 100	19 %
9	Lärare i fritidshem	2 500	19 %
10	Fritidsledare	1 400	21 %

Källa: SKR personalstatistik 2021.

Störst antal unga sjuksköterskor, undersköterskor och läkare i regionerna

I regionen är de unga månadsavlönade relativt jämnt fördelade över personalgrupperna. Majoriteten av yrkena i regionerna kräver också eftergymnasial utbildning. De flesta unga månadsavlönade arbetar som sjuksköterskor och undersköterskor.

Icke-specialistkompetenta läkare är den grupp som har störst andel unga av samtliga anställda, 27 %, vilket beror på att denna grupp i stor utsträckning omfattar AT-läkare. Därefter är andelen unga bland samtliga månadsavlönade jämn mellan tandläkare (19 %), vaktmästare (19 %) och fysioterapeuter (18 %).

Undersköterskor är den yrkesgrupp där andelen unga ökat mest.

Den yrkesgrupp där andelen unga ökat mest under senaste tioårsperioden är undersköterskor – från att utgöra 8 % 2011 till 16 % 2021. En annan grupp är psykologer med en ökning på omkring 5 procentenheter.

Tabell 8: Personalgrupper i regioner med störst antal anställda under 30 år samt andel unga av samtliga, månadsavlönade, 2021

Plats	Yrke	Antal	Andel av samtliga
1	Sjuksköterskor	10 700	16 %
2	Undersköterskor, skötare m.fl.	8 100	16 %
3	Läkare icke specialistkompetenta	4 200	27 %
4	Fysioterapeuter	1 100	18 %
5	Administratörer	1 100	12 %
6	Biomedicinska analytiker	1 000	16 %
7	Handläggare	900	5 %
8	Administratörer, vård	900	6 %
9	Tandläkare	700	19 %
10	Psykologer	700	14 %

Källa: SKR personalstatistik 2021.

Unga chefer

2021 var omkring 540 chefer i kommunerna under 30 år. Majoriteten av dem var första linjens chefer, det vill säga närmsta chef för medarbetarna i en verksamhet.

4 av 10 rekryteringar till kommuner och regioner är under 30 år

2021 rekryterades omkring 75 900 personer till kommunsektorn (månadsavlönade), av dessa var 39 % – 29 400 – unga under 30 år. Ungefär 37 % av de unga som rekryterades var timavlönade året före.

I regionerna gjordes totalt 27 200 nyrekryteringar (månadsavlönade) 2021, varav unga under 30 år utgjorde 36 % av dessa (9 900).

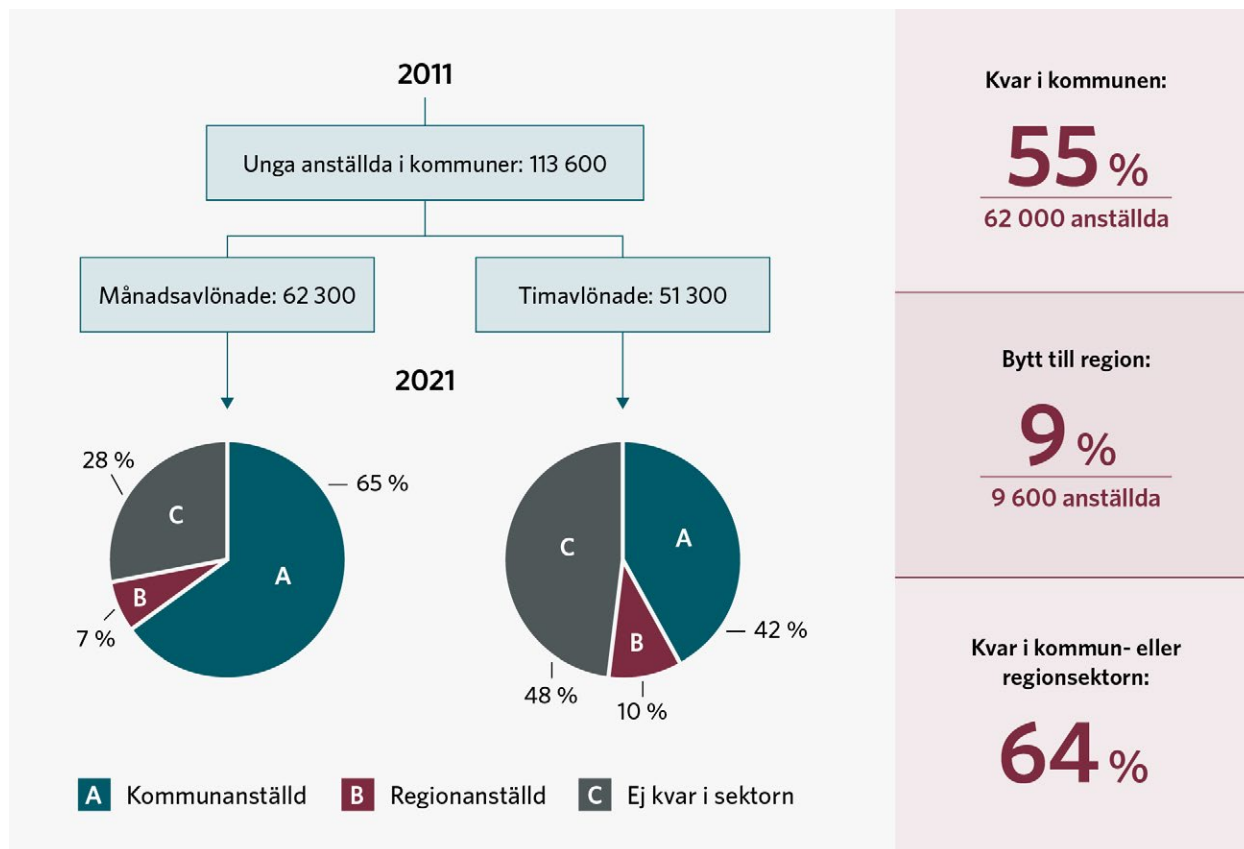
Hur många unga jobbar kvar efter 10 år?

Kommun

Vi har studerat hur många av de unga som var anställda 2011 som arbetade kvar 2021. Av 113 600 anställda under 30 år 2011 var 60 % månadsavlönade och resterande var timavlönade. Cirkeldiagrammen visar hur många av dessa som fortfarande var anställda i kommun, hur många som bytt till region och hur många som lämnat sektorn tio år senare. 2021 var 55 % (62 000) av de unga som var anställda 2011 kvar i kommunen. Drygt 9 % hade bytt till regionen.

Av de 62 000 månadsavlönade som jobbade kvar 10 år senare fanns omkring hälften kvar i samma yrkesgrupp som 2011. Den andra hälften hade bytt yrkesgrupp. Ungefär 1 av 3 av de som var kvar 2021 hade bytt till en annan kommun.

Diagram 14: Kvarvaro bland anställda i kommun tio år senare

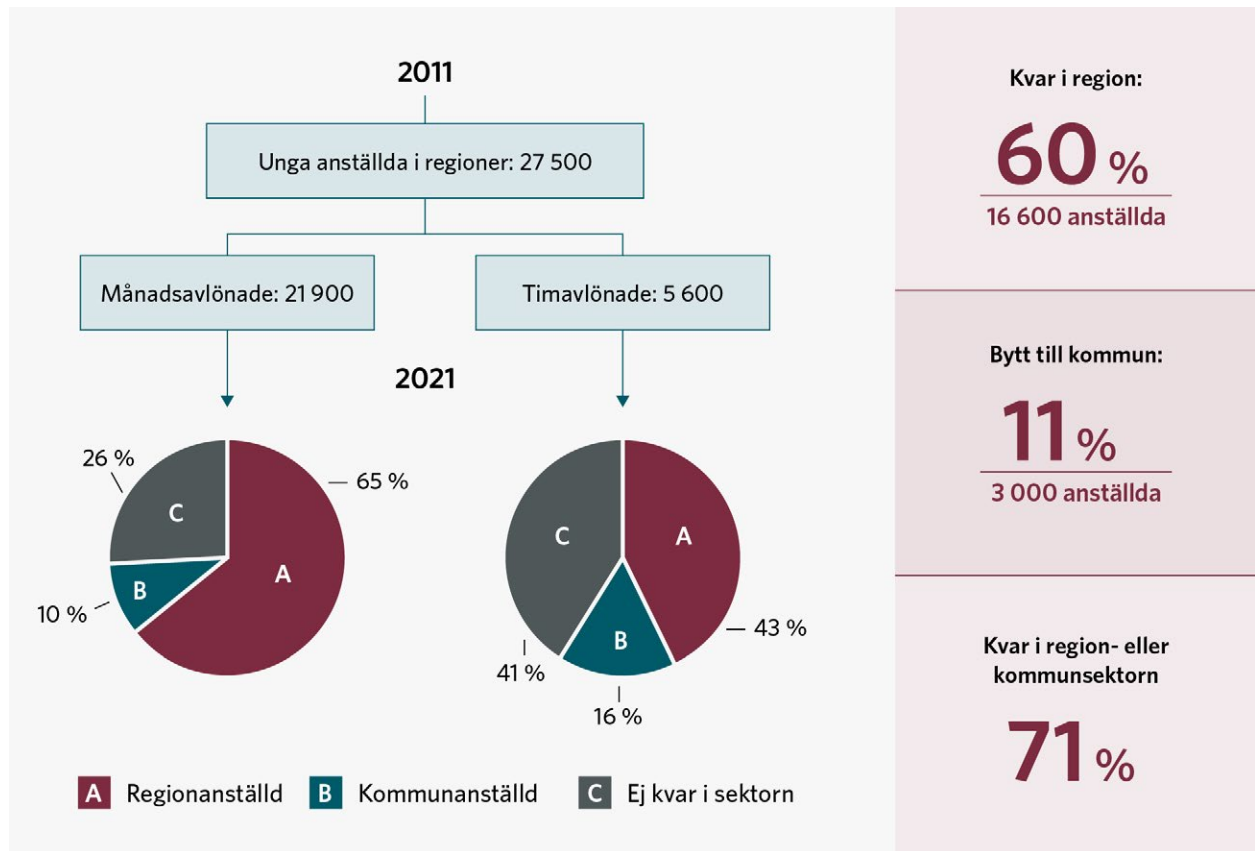

Region

Av de 27 500 unga anställda i regioner 2011 var omkring 80 % månadsavlönade. Cirkeldiagrammen visar hur många av dessa som fortfarande var anställda i region, hur många som bytt till kommun och hur många som lämnat sektorn tio år senare. 2021 var drygt 60 %, 16 600, av de unga som var anställda 2011 kvar i regionen. Drygt 3 000 anställda, eller 11 %, hade bytt till kommun.

Ungefär 7 av 10 unga anställda som fanns kvar i region tio år senare arbetade också kvar i samma yrkesgrupp. Resterande hade bytt till annan yrkesgrupp. 23 % av de anställda som fanns kvar i regionsektorn hade bytt till en annan region.

Diagram 15: Kvarvaro bland anställda i region tio år senare

Fortsätt samtalen i din organisation

Vår förhoppning är att denna rapport både bidrar till kunskap och väcker inspiration i arbetet med att attrahera, rekrytera och behålla unga till välfärdsjobben. Fortsätt gärna fundera och diskutera nedanstående frågor på din arbetsplats.

Diskussionsfrågor

- › Vad är de viktigaste fördelarna ni erbjuder som arbetsgivare? Hur kan ni bli bättre på att lyfta fram dem?
- › Unga är nyfikna på jobben i välfärden. Hur når ni unga idag och kan ni bättre ta tillvara deras intresse?
- › Många unga upplever att trösklarna till välfärdsjobben är höga. Kan vägarna till jobben bli enklare och i så fall hur?
- › Hur ser karriär- och utvecklingsvägarna ut i era verksamheter? Kan de utvecklas och hur kan de bli mer tydliga för unga?
- › Fler unga män är intresserade av jobben i välfärden. Hur ser det ut hos er? Och hur jobbar ni för att rekrytera bredare till jobben?

Unga och välfärdsjobben

Intresse, attityder och tankar kring jobben
i kommuner och regioner

Kommuner och regioner har god potential att rekrytera fler unga. Intresset för välfärdsyrkena är stort – omkring hälften av de unga svarar exempelvis att de kan tänka sig att arbeta som lärare, läkare och undersköterska. Sedan 2019 syns också ett växande intresse för flera yrken inom vård och omsorg, inte minst för undersköterska, där andelen intresserade ökat från en tredjedel till nästan hälften av de unga.

Under det senaste årtiondet har antalet unga anställda i kommuner och regioner ökat med mer än 50 %. Sannolikt finns flera förklaringar till detta, men en slutsats är att fler unga ser jobben i kommuner och regioner som intressanta. Det är framförallt gruppen unga killar som ökat i kommunerna, och särskilt inom yrken som generellt sett är kvinnodominerade. Ungefär var tredje ung anställd i kommunerna är kille, och antalet killar som arbetar som vårdbiträde och undersköterska har ökat kraftigt sedan med 2011.

Unga söker efter trygghet i arbetslivet. Det är också det som unga i störst utsträckning förknippar med jobben i välfärden – liksom att de är meningsfulla.

Trots att kunskapen om jobben i kommuner och regioner varierar, är det desto fler som vill ha mer information om jobben.

ISBN 978-91-8047-094-0

Beställ eller ladda ner på skr.se/publikationer

Post: 118 82 Stockholm | Besök: Hornsgatan 20

Telefon: 08-452 70 00 | skr.se